

Slovenski GLASNIK.

Lepoznansko - podučen list.

List 5.

V Celovcu 1. marca 1867.

Letnik X.

Alarihova smrt.

(Po Adelajdi pl. Stolterforth-ovi Hrabroslav Pernè.)

red šotorom sred prvakov Alarih, čvrst kralj, stoji,
Ko mladeneč lic prebledih zdaj do njega pribiti;
Srčno pred-enj se postavi, iz očes mu šviga blisk,
Strašne zdaj besede pravi, spremlja je sovražni vrisk:
„Tam, kjer Scile temne skale iz morjá valov kipé,
Ko takrat viharne sile nad Karibdo zabučé,
Tam, o kralj, zaveznil čete *vekomaj je morski grom,
Globočina siciljanska je odslej brodovja dom.
Kje so jadra, kje krmila, ladij tvojih kinč, ponos?
Oh! pogoltnilo viharo žrelo je je vse v dno groz!
Kje so štiti, kje čelade? Tudi teh zdaj nič več ni,
Iz razbitih glav vojščakov se ob skalah kri cedí! —
In Verena, zapustivši domovino, mili kraj,
Za teboj je hrepenela, — kar vihar jo zgrabi zdaj!
Roke stega, kliče te' zastonj oko po tebi zre,
Tu v šumečih se valovih jej prezgodaj grob odprè! —
Alarih! mogočni kralj, obrni v moj obraz okó,
Mar spoznal ljubezni moje tat Horacija ne bó? ! —
Dolgo pa zastonj sem z ostrim jaz bodalom ti sledil,
V spravo meščevanja davno bil bi svojo kri pretil.
Glej, z vojščaki in brodovjem do Sicilije hitim,
Da Vereno ljubo tam iz orlovih pesti dobim;
Tam sem hotel tud' sprejeti z močno rimsko te rokó,
Tam, o kralj, bi šel vladarit tje pod senčnato zemljó!
Al drugač bogovi naši sodbo sklenejo čez té,
Vse pogreznili srditi so v globoko tam morjé! —
Živi, da žaluješ, jokaj, ker osode polna moč
Vrgla je iz neba jasne sreče zdaj te v črno noč!

Le zdihuj srcé, ker zginil je ljubezni sladki raj,
Oh! zastoj je hrepenenje, — čas ne pride več nazaj!“ —

„Joj, gorjé!“ odmeva Gotov glas, ko poročnik končá,
Kralj glavó zakrito nagne zdaj od bolečin srcá.
„Joj, gorjé!“ razlega votli hrup po taboru se krog
In mladenča kri okrvaví meč sto sovražnih rok;
In zdaj vjete vse Rimljane tje pred kralja priženó,
Grozno meščevaje se je čejo spravit' pod zemljó.
Alarih zdaj zmekne od obraza bledega roké,
In zasvetite v očesih se njegovih solzi dve;
Ves srdit pogleda po vojščakah, kateri pač pomen vedó,
In le s tihim kar zavzetjem urno preč odstopijo.
Slavni Alarih, junaški zmagovalec pol svetá,
Se molcé sprehaja po šotoru — tožnega srcá;
Le devetkrat še večer se nagne, z jutrom dan pričené,
Ko kraljevemu junaku zadnji zor prikaže se.
Kratek boj je s smrtjo, žalost naglo konec jej storí,
Ko srce junaško počí, ga življenje zapustí.
Tje v višave duh se dvigne Alarihov nad zvezdé,
Jok in žalost pa odmeva čez doline in goré.
Dokaj hrabrih zdaj vojščakov v srce svoj potisne meč,
Ne solzé, — le smrt odpravi žalost jim na veke preč!

Kjer Buzentovi valovi pred Kozenco tje šumé,
Gotje tam z jetniki in mrličem blagim obstojé;
Jéz derečim tu valovom urno v bran postavijo
Ino v strugi skalnati kraljevi grob izkopljejo;
Proti vzhodu pa z obrazom mirno truplo položé,
Britko žalovaje črni grob brez luči zapusté.
Brez cvetic, bršlina, vrbe — kraj tihotni je ostal,
Brez gomile val dereči tukaj sam bo žaloval!
In na grobu sredi vode črni križ v nebó strmí,
Tam krščanski Alarih, junaških Gotov kralj, leží! —
Po pokopu napeljali v strugo zopet so vodó,
Da za grob kraljevi vedel nihče zanaprej ne bo,
Umorijo vse Rimljane, kri valove rudečí, —
Kralj mogočni pa v spominu dan današnji še živi!

Nemški valpet.

(Fovest, spisal J. Jurčič.)

(Dalje.)

Sosedova hči, moja Reza, je malokdaj smela za kratek čas z meno
v krčmo. Vselej se jej je domú mudilo ali pa se je bala, da bi je domá
ne zmerjali. Kedar sem jo pa vendar preprosíl, bil je nemški valpet
gotovo z nami. Neznansko me je jezilo, če sta ob taki priliki vpričo

mene začela nemški govoriti, da jaz nisem mogel umeti. Vselej sem mislil, da o meni govorita. Prepovedal sem jej enkrat za vselej in nekaj časa me je ubogala. Ne vem, ali mu je to povedala ali ka-li, po poti domú me je valpet za ramo prijel in rekel: „Nič ne boj! Tvoji ljubici jaz nič storil. Druzih dosti.“

Jaz nisem odgovoril ničesa, verjel sem mu in prijatelja sva bila spet. Drugi fantje, moji vrstniki, niso mogli valpta videti. Pisano so tudi mene gledali, kedar sem ž njim prišel kam v krčmo. Slišal sem besede, da ga bodo enkrat ven vrgli. Rekel nisem ne bev ne mev, pa mislil sem si, kdor bo z menoj prišel vino pit, bode je tudi pil in naj le eden mezinec stegne po njem! Pobiral bo svoje ude po tleh, naj bo Peter ali Pavl. In res je bilo enkrat zavrelo.

Velikonočni ponedeljek sva bila z valptom in mojo deklico po navadi malo v krčmi po maši. Našli smo notri več fantinov in nekaj deklic. Že kakor so si namežikali in glave stikali, videl sem, da bo nekaj, kar že bo. Mi trije smo pili polič, oni pak so poklicali več bokalov na mizo. Jaz nisem bil nikdar brez denarja in ravno tačas sem imel veliko očetovega pri sebi. Mislil sem še enkrat toliko vina na mizo poklicati, kakor ga oni imajo, pa deklico sem moral pred odpraviti.

„Midva še ne greva kmalo“, rečem jej, „pojdi sama domú.“

Ko je odšla z nekaterimi tovaršicami one druge mize, prinese mi eden polno kupo in pravi: „Na pij, pa onemu svojemu tovaršu napij, ne vem kako ga že kličejo, za beriča ali za gospoda. Vina imata tako malo!“

Po meni je zavrelo. Primem kupo in jo vržem za vrata, da se razleti na drobne kose. Na enkrat so bili vsi po koncu. „Udri škrica in njega!“

Prvega, ki se je v mé zaletel, pahnem po hiši, da je padel in si glavo razbil. Potem stolu nogo odtrgam in začnem mahati ko tristo medvedov. Tudi valpet je bil bolji za tepež, nego sem si mislil. Vstopil se je bil na mizo, polič vihtel in kričal: „Kdo bo mene tepen!? Solnce, mond, šterne — zvezde, kdo bo mene tepen!“

Nihče se ni upal blizo njega, tako hudo je gledal z mize doli, rudeč ko rak, živih strašnih oči in dolg, da je do stropa dosegel s svojim vzdignjenim poličem.

Jaz sem bil kmalo delo opravil, hišo čisto pomel, vse ven pometal. Pila sva sama in pila sva zelo. Nemški valpet je klel, da ga nisem zastopil, z zobmi škrtal in roke pestil. Vinski je bil, jaz tudi.

„Sakra — šterne! Kdo bo mene tepen!“ vpil je.

„Nihče te ne bo tepel, sraka neumna!“ pravim jaz in plačam krčmarju vse, kar so oni in midva zapila.

„Sraka, bôš to, sraka, bos?“

„Saj nisi bos, le potiplji, da imaš črevlje, reva pijana!“ pravim jaz, ki tačas še nisem vedel, kaj ta beseda v nemškem pomenja.

„Kdo bo mene tepen!?“ vpije valpet, čedalje bolj pijan.

„Jaz — če nisi tiho!“

„Te Kranjci, ti — —“ še več je govoril, nisem ga umel, pa vedel sem, da nas vse zmerja. To me zgrabi in povem mu, da ga bom, če ne bo tiho, prijatelja gori ali dobi; zmerjati in čudnih imen dajati si ne dam nikomur ni Nemcu, ni Lahu, ni beraču ni cesarju. To je amen v očenašu.

„Ti Nemeec, ne kranjski“, pravi valpet.

„Kaj! Jaz sem, kar sem, ti bodi kar hočeš in molči, če hočeš, da se bova lepo gledala.“

„Kann nit sein,“ pravi oni.

Jaz ga tačas nisem prav zastopil. Mislil sem, da pravi, da nekaj ni za-nj. Kdo ni za-nj, jaz? Kaj pa hodi za menoj in z menoj, če nisem za-nj. Jeza me obsede, vstanem in mu tako priložim s pestjó po zobéh, da se mu je pri tisti pričí kri ulila. Zarujoval je, svitlo, strašno me je pogledal, s pestjó zaprotil in zažugal, potem pa padel na stol nazaj in kri cedil po tleh.

Jaz sem šel domu. Še le ko sem se prespal, začel sem misliti, kaj je bilo. Žal mi je bilo, in prav se mi je zdelo, da sva se z valptom sprla za vselej. Ta dan je bil sovražen dan za mé. Najprvo sem si zarad njega sovražnike naredil in potlej še njega samega. Druzih se nisem bal, njega pak sem se — da po pravici povem — malo bal, in zató mi je bilo žal. On je valpet pri gradu, pri svojem gospodu precej premore, gospod pak je mogočen, zamera pri njem nevarna, vzlasti za človeka v mojih letih. Valpet je tudi tuj človek, Bog vé ktere in kake matere sin, kakovega srca; hude jeze je, meščevati se bo hotel za dobljeno klofuto tako ali tako.

Premišljevaje te reči, skrbelo me je malo in kesal sem se, da sem šel v krčmo. Za drugokrat bom vedel, mislil sem si, spustil vse z nimar in sem delal.

Dolgo časa nisem videl valpta. Kedar je bilo treba iti v grad, šli so oče ali hlapec. Jaz sem se ogibal sniti se ž njim. Kmalo pak sem zvedel, da se nisem motil, ko sem mislil, da se bo znesel nad menoj in skušal me kako zakopati.

Moj oče ali rejnik je bil nekega dne nanagloma k fajmoštru poklican. Fajmošter in grajščak nista bila prijatelja, ker oni ni mogel molčé potrjevati grajščakovega nezakonskega in vendar ne deviškega življenja. Zató je duhovni mož povsod pazil in kedar je čutil, da grajščak kaj namerja, kar ni bilo dobro, prestrigel mu je nit, če se je le dalo.

Ko je moj oče k njemu prišel, vprašal ga je fajmošter, če misli svojo domačijo meni prepustiti, ali komu drugemu. Djal je, da jo bo meni prepustil, pa ne še tako brž. Premislil se je pa koj, ko mu je fajmošter povedal, da po grajščakovi volji menijo mene v vojake vtekniti, ker nimam staršev ni pravega doma in tedaj laglje grem, ko drugi vaški mladenči. Stari me je rad imel. Ustrašil se je tega, da bi jaz vojak bil in daleč v deveti deželi umrl. Brž me je dal prepisati, gospodarstvo pak si je obdržal in pravico, prepis vzeti nazaj, ako bi hotel.

Jaz sem vedel, od kod burja brije — valpet! In vesel sem bil, ne zarad sebe, da ne bom šel na vojsko, temuč zarad njega. Kako ga jezi, da mu je spodletelo! Sovražiti sem ga začel in nič več se ga nisem ogibal, še iskal sem ga; rad bi mu nekaj besed povedal, v zobe se mu zasmejale.

In res dva dni pozneje ga srečam. Hotel je mimo mene iti, tiho in potuhnjeno, ali jaz ga primem za ramo in pravim: „He valpet! sakrašterne — pa nič kleti po nemški, — slišim praviti, da si bil tičem nastavil, pa so ti stave in zanjke populjene.“

„Jaz nimam s teboj nič govoriti“ pravi valpet.

„Jaz pa imam!“ pravim ter ga ponikastim za ramo. „Poyem ti, da se varuj po temi in v copatah hoditi okoli mene, kakor si začel. Bojim se te toliko, kolikor konjske smrti. Ti se pa mene le boj. Zakaj da znam po zobéh in čeljustih lopniti, to veš menda in se še lahko prepričaš.“ — Prekanjeno je bil jezen, ko sem mu tako povedal. Usta je stisnil in šel naprej v hosto, kamor se je bil namenil. Tam je imel čas drva stražiti in prežvekati, kar sem mu povedal. In mislim, da je tudi prežvekal in ni mogel požvečiti. Presedalo mu je.

S sosedovo hčerjo sva bila tako kakor pred. Vsak večer sem bil tam in strašno se mi je tožilo, če je nekaj časa nisem videl. Brez nje sem mislil da ne morem živeti; in kedar sem jo videl, bil sem srečen. Le če sva bila dalje vkup, zdela se mi je včasih prezgovorna, včasih pretiha. Tačas sem bil siten, očital sem jej vse, znesel vse male reči na dan. Ko je pa revica začela jokati pred mojo sitnostjo, tolažil sem jo, včasih sem bil pa še jaz tako neumen, da sem začel jokati. Saj pravim mlad človek nori, da sam ne vé kako ni kedaj.

Po letu je bilo okoli po deželi več semnjev za vrstjó. Moj oče je bil boľan. Moral sem jaz od doma za tri tedne. Nerad sem šel, pa drugače ni bilo. Solze so mi v oči prišle, ko sem od svoje Reze pred tisti večer slovo vzel za tri tedne. To bodo tri leta, mislil sem; drugače ni bilo. Naprežem dva konjiča, oba mlada in debela, da ju je bilo lepo gledati, vsedem se od spredej na naložene butare usnja in poženem, sv. križ božji, po svetu na kupéjjo.

Bil sem na šestih semnjih, zamudil sem se dva dni čez, kakor sem mislil, pa pripeljal sem domú denarja veliko in prazen voz. Pozno po noči sem prišel domú. Moj stari me je bil vesel. Preštel je denar in pohvalil me je, da sem dobro kupčeval. Sedela sva tisto noč precej dolgo vkup in pila domače vino. Bil je zgovoren kakor malokdaj in česar mi ni pred nikdar naravnost z besedo povedal, povedal je tačas, namreč da ima mene tako rad, kakor marsikteri oče nima svojega lastnega sina tako rad.

„In zató ker te imam rad“, — djal je in v kupico gledal, „želim ti, da bi se ne zavrgel in ne zašel. Ženiti se boš moral; pa zdaj še ne. Čemú tedaj stičeš okoli bab, kakor si tukaj pri sosedu začel. Jaz sem ti že povedal, kaj mislim in kako. Saj nočem, da bi bil ti kakor zmrzle ali kak zapečjósedel. Muši se okoli deklet, kolikor češ, to se ve, kar je pošteno; samo za res ni ničesa pričenjati. Sosebno tukaj ne, kamor si ti oči obrnil. Tu niso nič pošteni ljudjé.“

„Deklè je poštena, za druge meni ni mar“, pravim jaz in jezilo me je, da oče tako govori.

„Deklè? Ta je prava materina hči. Mati njena je štiri druge za nos zvodila, predno je tega vzela.“

Jaz sem vedel, da je tudi mojega starega nekđaj za nos zvodila, pa povedati nisem smel, da-si ravno bi bil rad dobremu možu očital, da je on imel iste grehe, ktere na meni graja.

„Hči ne bo taka kakor mati, jaz jo poznam dobro. Boljšega dekleta ni nikjer“, pravim.

„Če je tako dobra, kakor ti praviš, in poštena, zakaj sem jo včeraj videl v ograji pod hrastom za grajskim valptom pogovarjati se na samem?“

(Dalje prihodnjíc.)

Kostanjevo drevo.

(Natoroznanski obraz ; pisal Z.)

(Konec.)

Vendar me ni odnesel silni val ali me pokopal v mokro dno; imel sem doživeti še drugačnih dogodkov. Viharja ni bilo več, voda je mirna postala, izčistila se in solnce je spet pretrgalo oblake ter prijaznega obličja pogledalo po zemlji pa ogrelo in osušilo tudi mene ubožčeka. Ko premišljujem svoj žalostni stan, kar ob robu priveslá čolniček, kateri vodi in poganja grbav možiček. Ustavi se in začne raztegovati, topiti in ob kolje pritrjevati gosto mrežje; po drugem bregu priskače rumenolás deček, in zdaj začneta plaziti po vodi in vleči razpete mreže; nisem še zapopadel, kaj pomenja vse to, pa ko vidim, kako preplašeno švigajo vesele ribe in ribice sem ter tje, dozdevalo se mi je že, kaj bo iz tega, pa ni bilo časa daljnemu premišljevanju; kajti v tem trenutku je oplazil sak tudi po bičji, v katerem sem čepel jaz in me s seboj potegnil. Še-le ko sta človeka na dan jela vzdigati mrežo, zapazil sem, v kako družčino sem zašel: vse je krog mene gomezelo in lepo število vjetih rib je v obupnosti šklofudralo in tolklo z repi in se premikalo, pa — starec je zgrabil eno za drugo; le redko ktero je nazaj v vodo telebil, druge pa v skrinjico z vodo napolnjeno metal. In ko mene v taki družčini ugleda, zareži se dedec, žulava roka seže po meni, mrmraje že mahne, da me vrže, od koder me je dobil — kar malo pomisli: „Spak! pravijo, da je dobro kostanj s seboj nositi po žepu, da človeka krč ne lomi — bom videl“, in smuk sem tičal v umazanem zaguljenem žepu.

In zdaj so se začeli za-me tužni dnevi; ali kaj pravim — dnevi! menda se bila leta; kajti dolgo dolgo je trpelo, da me je starec gulil in žulil po žepu, da pomagam krč preganjati iz starih kosti. Krč preganjati? Res, samega sebe bi bil najrajši pregnal iz dedčeve mavhe, pa kako? Joj — joj, kar mrz me stresa, če se le spominjam onih časov. Večna tma okrog mene, vnanji svet za-me zprt; niso mi hodile ptice popevat kakor takrat, ko sem čepel v očetovi hiši; ni bilo kakor v grmičku mile tovaršice taščice, in še ribic nisem gledati mogel, kakor nad vodo viseč v bičji. Nič nič ni bilo vsega tega; kresilni kamen pa jeklo sta bila edina moja robata tovarša, ali pa še kak smrdeč košček osmojenega tobaka. Tako sem moral spremljati starca, koder je lazil in hodil; in bal sem se že, da se me sušica prime in mi življenje popolnoma ugasí v truplu, ko me reši nek srečen naključek.

Ko se starec zopet s svojim morilnim mrežjem plazi po obrasenem vodnem bregu, pretrga mu iz grma štrleča rogovila hlače, ki je potem domá svoji ženici v umetno popravo izroči. Ta dobrotna duša me najde v globoki ječi in ker si misli: čemú nek stari to prenaša pò svetu, usmili se me in reši dolge trde sužnosti. Pa ravno me zavoljo tega veselje prešine, ko začne babše take-le strašne besede govoriti: „Ti najdeni kostanjč me spominjaš, da imam zunaj v peharji že od jeseni spravljenega divjega kostanja; še danes ga hočem izluščiti in stleči — pravijo, da je za perilo bolje od mjila, bom skusila.“ In komaj ječe rešen sem bil s temi strašnimi besedami k smrti obsojen; baba vstane pa me nese v pehar, kjer najdem obilo svojih bratcev, otrpnjenih zimskega mraza.

Pa zdaj vnovič spoznam, da nekdo posebno milostljivo skrbi za mé in čuje — babnica pozabi rešeto povezniti čez nas jetnike, kakor je je imela poprej poveznjeno in to je pripomoglo k moji rešitvi. Priskakljá namreč mali beloglavček, rudečelici deček in ko ugleda poln pehar nas vjetih, začne brkati med nami in zapazivši mene v svitli gladki kožici — in to sem se imel zahvaliti ribičevemu žepu; tedaj ni nesreče brez sreče — usmili se nežna njegova ročica ravno mene in stisnivši me v malo pest, teče z menoj iz veže na plan. V dečkovi roci je bila zdaj moja dalnja osoda in negotovega pričakovanja mi je bilo skrbno srce: ali me daruje pogubi, ali vpelje v novo slajše življenje?

Skače z menoj sem ter tje, meče me kviško in zopet v nastavljene ročice lovi in trklja po ravnem poti — kar mala roka preveč v stran zamahne in jaz se bo rupi drkljam v precej globoko, k sreči suho grapo. Deček me je gotovo rad imel, kajti postal je na robu, zrl v dno in se kremžiti jel; ali naj si bo da ni videl, kam me je peljala lastna teža, ali si pa ni upal v globočino — ni ga bilo za menoj. Obležal sem sam, in časa imel dovolj za vsakoršno premišljevanje. Videl sem nad seboj po viseči rupi, kako je vse v najveselejši pomladni rasti zelenelo. — „Kaj, mislim si, mar ni tudi meni dal dobrotni Stvarnik življenja? Ali bom vedno ko borno okroglo zrno životaril, da mi slednjič popolnoma ugasne življenja dar, saj je tudi v mé položena moč, razgnati sedanje pobišje, razvijati se in rasti v krepko drevó! Toliko težav in nevarnosti sem že prestal, naj še to poskusim.“

In skusil sem. Vlažna rahla zemljica pa solnčni žarek sta me budila ter mi krepko pomagala; da sem vrnil koreninico v dno, nežno še ko lasce in slabo, pa blede glavico vzdignil izpod trde odeje. In rasla je koreninica, lezla globokeje in globokeje pa širila se — glavica se je ravnala in stegovala in zelena postala in slednjič peresca dobila. Zdaj sem se začel šopiriti, napenjati se in mlade ude stegovati na vse strani; kmalo sem pahnil od sebe staro rujavo kožo in veselo sem se ogledoval kot malo — drevesce. Veselje in ponos sta me navdajala in zaničevaje sem zdaj gledal na nizko travico pod seboj. Mile sapice so me hladile, jutranja rosica me napajala in v nekaj tednih sem gosto zeleno glavo zibal po zraku. Zdaj se je spet začela za-me radost; kakor nekđaj, ko sem še v ozki otročji odeji tičal, na grmičku ob vodici, tako mi zdaj ni bilo nikdar dolg čas — prihajale so živalce od vseh strani: zdaj je priletela bučelica, zdaj prifrfral pisani metaljček in vsedel se mi na zeleno perjiče, ali je pa prigomazila pohlevna pikasta polonica po debelcu. Ali dolgo mi ni bilo nikdar privoljeno rajsko življenje — tudi zdaj mi ga je nekaj ustavilo, če tudi le začasno. Prišel je ob potu mož in me videl brhkega mladiča; menda ga je mikala moja zelena kodrasta glava — šel je, spodkopal zemljo krog in krog mene, me rahlo vzdignil in nesel na svoj vrt ter vsadil na gredo, kjer je stalo v dolgih rajdah obilo mojih sorodnikov, brhkkih ravnih kostanjčev. Ni se mi slabo godilo tam, mož je skrbel verlo za mé in za druge; le prve dni so mi nekoliko pešale moči in mi jelo perje veneti; pa mož je poznal mojo bolezen in mi pomagal k prejšnji krepkosti.

Tukaj sem preživel nekaj lét v najlepši zložnosti s svojimi vrstniki; nikoli se nam ni godila posebna sila. V tihih jasnih večerih, ko nam je mila sapica premikala kodre in nam svetila blede lunica, pripo-

vedovali smo drug drugemu svoje dogodke in si prijateljsko šumljali, in ni nas poslušal drug, ko kaka ptičica, ki je počivala v naših vršičkih. — Ko sem bil že krepek, močen in velik, vzdignili so me in semkaj prenesli, kjer so pa še skrbnejše skrbeli za-me. Vseh težav in sil res še ni bil konec: poparil in posmodil me je hud mraz, ko še nisem bil utrjen; pribučal je vihar in mi lomil ude; privršali so sivi oblaki in grozne toče suli na-me — ali On, ki me je varoval in vodil toliko lét, ki je čul nad menoj, ko sem še v otročji hišici priprt bil in potlej ko sem rasti in se krepčati jel: On tudi zdaj ni pozabil mene — dal mi je rasti in takemu postati, kakoršnemu se mi zdaj čudiš, moj sin! Pa prepusti vso skrb le Njemu: On naji je v življenje obudil — gotovo naji še dalje varuje!“

Jaga - Baba.

(Bajeslovna črtica; spisal Davorin Trstenjak.)

Ruske povesti slikajo Jago-Babo kot staro ženo, kuštravo, suho in sloko, koja jaha čez polje, po bregih in lesih na lesenih stopih (Mörser, Stampfe), ki jo s tolkalom poganja, in stopinje za seboj z metljo zameta. Zató pojó o njej ruski otroci:

„Baba-Jaga kostjannaja noga,
V stupě jedet, pestom pogonjajet,
Sled pomelam zamětajet.“

Beloruske povesti dostavljajo, da tam, kjer Jaga-Baba jaše, zemlja vzdihla, vetri žviždajo, zveri se vijó in se živina v hlevu skriva.

Gotovo se ima pod to mytično bitnostjo umeti ledena in zimna burja; zató se veli pri Rusih tudi: Jaga-Bura. Dalje se baji o Jagi-Buri, da jezdi pogosto kot smrt in se preživlja od mrličev. To se ima gotovo tako tolmačiti, da pokončuje ledena in zimska burja letno prirodo. Ruska Jaga-Baba, Jaga-Bura odnaša tudi otroke v svoje lesene kolibe, kjer jih zapre in krmi, da je potlej speče in sné. Pravi se tudi o njej, da po zimi len prede, in glavo ima pri preji v tram, noge pa v hišne kote uprte. Pri Čehih se veli Jaha- ali Jahoda-Baba in ima svoje selišče na pečevji; ona daje otrokom nove zobe, in sicer mesto koščenih železne. Pri galiških Rusinih se veli: Jaza in ima kačjo podobo; pri Slovaci se jej pravi Jeza, Jezinka, Jenzi-Baba in peče v lesu na ognji žabe; če se jej kak lovec približa, nažene ga s protjem ali pa ga v kamen spremeni. Pri Polacih se veli: Jedza, Jenzda-Baba.

Ali to mytično bitje tudi Slovenci poznajo? Že v lanskem Glasniku sem pisal, da poznajo v podsredski okolici na Štirskem Izo, koja je na pol ženske, na pol kačje podobe, za ktero se vzdigneta, kedar zbeži iz pečevnate duplje, vihar in toča, in povsod pokončata vse, dokler Iza spet v svoj brlog ne pride. Rekel sem, da ima po Slovenskem

še več rodovin tega imena : Izan, Izatič itd. Pri razlagi sem mislil na staroindijsko Ahi s — vse pokončavajočo oblačno kačjo velikano ; vendar ker najdem pri severnih Slovanih oblike : Jaga - Jaza - Jeza, Jezda, in ker ta boginja jez di — ja še, je ž a na stopi, zato bi postavil temu imenu v razlago koreniko : jag, jah, jaž, jež, equitare. Vendar izvirni pomen teh korenik je: naglo, brzo, urno, bistro iti. V slovenščini pravimo še : na ja gno iti, in sicer kraj Mure in Ščavnice, kar pomenja hitro, brzo iti; sorodna je ta beseda nemškej : jag, jah, jä h, odkoder Jager, Jäger, jagen = slovenski: jahati, ježati.

V slovenski obliki : Iza sta se glasnika je vtopila v i; primeri iskati za prvotno jeskati, starogornje-nemško: eiscôn, litevski: jėskoti, quaerere. Ker je Jaga, Jaha, Ježi-, Jedzi-, Jezi-, Iza-Baba osebljena ledena ali zimska megla, ter je — kakor pri nemški Perhti korito ali kernica, na kateri jaše, — stopa symbol nebeškega oboka, pod katerim burna ledopolna megla urno ko strela leti, in ker dalje tolkalo, kij ali peh znamenjuje ropot toče in hrušč viharja, metlja pa, s katero svoj sled zameta, je ploha, ktera vse zamete in rod in sad zemlje pokonča: odtod povest, da otroke peče in pojedja. Tudi stopa ali možnar, na katerem jaše, zna pomenjati, da se z Ježino prikaznijo vse pohodi, potolče, zmelje, da-si ravno symboliki indoevropskih mythov tudi možnar rabi kot symbol nebeškega oboka; zato se Heraklej v možnarji vozi iz erytrejskega morja. Po zimi je zemlja nerodovitna, otroci zlate Babe — to je rodeče zemlje — so ubiti, zato povest, da si Jaga-Baba žabe peče. Jaga, Ježa se je pozneje gotovo spremenila v kerščansko Nežo; odtod pesem slovenskih otročičev: Neža po bregi ježa, pletterko nosi in kruha prosi.

Jage-Ježebabin čas pa je zimski, v katerem se morejo le hišna dela opravljati, posebno presti; zato povesti pravijo, da len prede, kakor nemška Perhta. Tako umemo pesem slovenskih otročičev: Neža strte hlače prela, šterk se skašla, Baba dete našla, to je, ke dar zima zgine, pride šterk oznanovalec mladoletja, in zлата Baba — rodovitna mati zemlja dobi spet otroke — cvetlice in drugi zemeljski sad.

Na slovensko-rimskem kamenu, najdenem v Rogatecu, je iztesana ženska podoba, suha z grdim obličjem, na pol naga, s kuštravimi lasmi, ktera za nožico otroka derži; gotovo je to obraz Jage- ali Ježi-babe, kako otroka (poletni plod zlate Babe-zemlje) zakolje in ga pojé.*) Ravno tam je najden obraz zmije s kozjo glavo, ktere pomen sem že na drugem mestu razložil.***) Po slovenskem Štajerju je še več rodbinskih imen: Jagič, Jagolnik; tudi cvetlici primula acaulis pravijo: jagolnica, gotovo ker na jagno rastejo v mladoletji, in še rade pridejo Jagi-Babi v oblast. Po zimi je tudi najprikladniši, pa tudi najnevarniši čas za lov, lovec lahko zmrzne posebno na Ruskem; odtod ruske povesti, da Jaga-Baba lovca, kteri se jej približa, v kamen spremeni.***)

*) Rajni prof. Zupančič imenuje to podobo: das norische Weib.

***) V Novicah: V članku o imenu: Kozje-Drachenburg.

****) Najnovejše je pisal o Jagi-Babi učeni Hanuš v aktah učenega češkega društva; ali tega članka nisem mogel v roke dobiti, prosim torej Slovence, kteri v Pragi živé, naj mi ta članek prepíšejo in mi ga dobrovoljno posljejo, da bom videl, kôlikor se v razlagi vjemata. Pis.

Besedi J a g a - J e ž a je gotovo glasnik j predpostavljen kakor besedam: jaz sansk: agham; jigla, jež, jeza-jenza lat. angor, tako da moramo iskati prvotno korenično obliko ag = ago, agito; tedaj znajo tičati v imenu: J a g a - J e ž a pomeni: agere, agitare, celeriter moveri, angi, ježati (od kože, lasi, zato jež = Igel, in Jaga-Ježi- baba = kuštrava baba, kateri se lasje ježijo, in stori, da se ljudem lasje in živini dlaka ježi, kedar se prikaže.

Potopisni listi.

(Spisal Andrejčekov Jože.)

IV.

V Rečici 10. avgusta.

Drugo jutro se poslovim od svojega prijatelja zemljomerca in grem dalje svoj pot. Prišed unkraj gornjega Grada, vsedem se na cestni nasip, podprem glavo z obema rokama ter jamem premišljevati vse križe in težave, ki sem jih pretrpel, odkar sem zapustil Ljubljano. Bili so večidel za-me žalostni dogodki. Vzdihnil sem iz globočine svojega srca in djal: „O bore jaz!“ — Potem grem dalje in dalje in slednjič pridem v velik gozd, ktereга ni bilo ni konca ni kraja. Ker je solnce vedno huje pripekalo in tudi moj širokokrajnež ni mogel več varovati zaruja-velih lic pekočih solnčnih žarkov, ležem kraj ceste na trato v hrastovo senco. Da bi mi dolgčas ne bilo, vzemem iz torbe kos popirja ter jamem kovati spis „Napoleon in Luter na spodnjem svetu.“ Ko sem bil ravno najbolje zamišljen v Plutovo kraljestvo in sem si bil že izbral potrebnih oseb za svoj spis, zalaja pred menoj majhen psiček, skoči k meni in me zgrabi meni nič tebi nič za rokav. „Ti nemarašt ti kosmatinska!“ pravim sam pri sebi, „to bi bilo pa vendar preveč, da bi me imela vsaka božja stvar pod oblastjo;“ in ravno sem zgrabil palico, da bi bil okrenil predrznega pseta čez pleča, ko se zasliši s ceste sem nežen glas: „Ta Finetelj ta, ali greš koj sem!“ Pri tej priči me pusti kodrasti Finetelj ter steče po cesti, odkoder se je čul glas.

Kmalopotem se prikažete izza smrečja dve „briněti“, zali gospodičini v črnih mantilah in s čikoži na glavi, za njima pa je stopal počasno velik, gosposko oblečen človek s sivo brado. Čudé se sem gledal prišlo trojico ter si mislil: „od kod pa ti dii minorum gentium?“

Ko vidijo hladno senco na zeleni trati, polasti se jih ta ista misel, kakor mene prej: zavijó jo s ceste k meni pod hrast, in prijazno me pozdravivši, posedejo vsi trije blizo mene. „To ne bo slabo“, mislim si, „imel bom prijetno družčino!“ Finetelj je bil odslej popolnoma miren, nič več me ni vlekel za rokav, marveč jel je migati s kosmatim repom ter se mi prilizovati. Da bi starega gospoda in priljudni gospodičini kolikor moč zabavljaj, zberem vse svoje umetalne izraze ter jamem govoriti, ker

nisem druzega vedel, o težavni poti in hudi vročini. Gospodičini ste bili jako prijazni, torej se je kmalo vnel živ pogovor o tej in uni reči, česar pa nočem tukaj obširno popisovati, da bi se kak sovražnik ženskega spola ne spodtikal.

„Bog daj,“ želel sem si, „da bi me ta družina tako brž ne zapustila! — tukaj je dobro biti.“ Pa moje želje se niso spolnile. Nekoliko odpočivši si, vstanejo zopet ter se odpravijo dalje rekoč, da jih čaka voz v bližnji vasi, ki je popelje v Mozirje. Pri slovesu mi reče stari gospod, da naj ga obiščem, kedar pridem v Mozirje, kar sem mu prav rad obljubil.

Kake pol ure pozneje se tudi jaz spravim na noge, da bi odrinil dalje iskat obljubljeni dežele, kjer se cedi mleko in med. Ogledovaje se krog, da ne bi kaj pozabil, zagledam v travi, kjer ste sedeli gospodičini, majheno knjižico. Bila je lepo vezana in na platnici ste bili vtisnjeni črki M. B. „To je gotovo pozabila ktera ljubeznjivih gospodičin,“ mislim si, „ravno prav, ko pridem v Mozirje, izročim jima jo sam.“

Počasno krevsaje po cesti odprem knjigo in ves vesel zapazim, da so Jenkove pesmi. „Ahá“, pravim, „te dve ste gotovo Slovenki, ki tako ljubite nežne pesmice našega vrlega pesnika.“ Na zadnji strani najdem na rudečkast popir lepo spisano pesmico, zloženo v čistej slovenščini; glasila se je tako-le:

Zgubljena nedolžnost.

Oče so rekli: dekle nikar!

Mati so rekli: pust' ga z nimar!

Ti pa si vendar ljubila ga

Mlad'ga vrtnarja, brhkega.

Pod tvoje je hodil oknice,

Ti rada si mu verjela vse,

Okradel ti je devištva cvet,

Okradel veselje mladih let.

Kje tvoja je, dekle, lepota zdaj?

Zastonj se jočeš, jo kličeš nazaj;

Odneseš že zdavnej potok dereč

Devištva je venec, — nedožnost je preč,

M. B.

„Kdo bi bil zložil to pesmico?“ tako sem premišljeval, „morda je ktera gospodičin pisateljica, to bi jo še desetkrat krasnejš storilo.“ V takove misli vtopljen sem šel v strahu božjem dalje, pesmica pa se mi je vedno prijetneja zdela, — ne vem zakaj.

Proti večeru pridem v majheno vas, kjer pribobni Savina od kroško-kranjske meje. Pri prvi hiši vprašam na pragu stoječega kovača umazanca z gobovo kapo na glavi: „Oče, kako se pa pravi tej vasi?“ — Dedec me meri s svitlimi očmi od nog do glave; še le, ko ga vdrugeč vprašam, mislé, da je morda gluh, reče nekako boječe: „Sv. Miha imamo za patrona“, ter se pomakne nazaj v kovačnico. „Imejte patrona, kakoršnega hočete, kaj me to briga, ali bolj dolgočasnega patrona gotovo ni več na Štajerskem, ko si ti dedec.“ Ker sem koj prvega človeka grozno puščobnega naletel, nisem hotel ondi prenočiti, pa saj bi me morda tudi ne bili hoteli, ampak šel sem dalje ob Savini.

Noč je bila temna, da še ceste nisem razločil. Dež je jel naletovati in noge so me že zelo bolele, vesí pa nikjer nobene; kesal sem se, da nisem ostal v prvi vesi. Čez dobro uro pridem do samotne bajte, kjer je še luč brlela. Ker nisem mogel najti duri, stopim pod okna in potr-

kam po šipah. Kmalo pomoli glavo ven dolga suha babina in zarohni nad menoj: „Kadû razbija okno?“ — „Hoj mati, ali ste sami doma? odprite na vašo beznico, zunaj lije dež, ko bi ga bil kdo najel!“ rečem jej; pa stara je bila zelo neusmiljenega srca. „Grdoba pijana“, djala je, „le tje pojdi, kjer si se ga našerl!“ in zaloputnila je okno. — „Tako-le se ti godi Jože“, pravim pol žalostno, „lačen in žejen si, malo manjka, da ne tešč, baba pa te zmerja s pijancem. O svet — kam si prišel!“ — Zraven hiše je bilo nekoliko napûšča in pod njim kup listja; to mi je pomagalo iz zadrege. Truden in moker zvrnem se v listje, saj je bilo dobro za-me, Bog, da sem bil pod streho! Ravno sem nekoliko zatisnil oči, ko se začujejo proti hiši štramasti koraki. „Kje pa smo, hej!“ vpil je prišlec, „Urška, ljuba moja stara švedravka, odpri no, saj te imam rad, čuješ?!“ Pa Urška ni več čula, ali pa ni hotela. „Oh saj pravim“, nadaljeval je, „oh saj pravim, še pod svojo streho ne smem, zato ker sem izpil frakelj žganja, o jej! — saj pravim — baba gospodar, pa volk mesár.“ Takó je godernjal dedec ter se zvrnil pod kap, kajti moči so ga bile zapustile. S hrpavim glasom je jel peti:

Ni goršega dekleta pod Šmarno goró,
Ko je Ržinkova Minka s koščeno bradó.

„Oh revež“, mislim si, „če je tá tvoja žena, tako si res usmiljenja vreden. Bolje bi ti bilo, da bi jej bil mlinski kamen na vrat obesil, ter jo potopil v globino Savino, preden si si jo nakopal na glavo.“ Dež je pojenjal in dedec je dobro spal pod kapom, jaz pa v listji.

Slovníčne drobtinice.

(Spisal S. Žepič.)

V najnovejših časih so nekteri slovenski pisci začeli pred besedami, ki se začenjajo s črko **s** ali **z**, pisati **sè** namesti **s** ali **z**, kakor je bila do sedaj navada. Jaz mislim, da je ta pisava napačna, in brž ko ne je tudi več drugih Slovencev z menoj enakega mnenja. Ti-te so razlogi, zakaj da mislim, da ne veljá tako pisati, temuč da je bolje, da ostanemo pri starej pisavi: Naglaski ali akcenti se smejo pisati samo na naglašanih slovkah, ne pa tudi na brezglasnicah (enclitica in proclitica). Predlogi so v slovenskem brezglasnice v obče (razun ná-me, vá-te itd.), torej ne smemo pisati **sè** sinom, **sè** zimo. Če bi se smel težki naglasek rabiti kot kak signum diacriticum, bilo bi povsem prav pisati vèrtéti, gèrméti, pèrsti, vèrstá itd., ter Hrvatje gotovo ne bi bili sploh zavrgli pisave smèrt ali smàrt, — pisave, ki ima sedaj skoraj edino le še v hrvaških šolskih knjigah veljavo. Razun tega je po mnénji učnjakov **s** pologlasnik (consonans semivocalis, gl. Curtius Griech. Schulgrammatik §§. 32 in 33), in tega mnenja so tudi Čehi, ki pišejo **ssati** (tudi žžeš = žežeš) in tako pišejo, če se ne motim, tudi Poljaki. Iz

teh razlogov torej mislim, da bi bilo najbolje, da ostanemo pri starej pisavi, ter da ne delamo slovenščine meče, nego je v resnici. Tudi se vsaj na Gorenškem, kolikor se spominjam, ne govori ne sisáti, ne se-sáti, ampak ssáti, ssám. Če je pa že rés pisava s sinom, z zimo, s šilom, z ženo itd. pretrda, pa pišimo v teh slučajih ze namesti s ali z, ki se v provincijalneji hrvaščini govori vsaj v sestavljenih glagolih n. pr. zestati se itd. Sicer bi pa rekel, da s sestro, z žabo itd. ni teže izgovarjati, nego vvod, v vodo itd., pa vendar še ni nikdo nasvetoval, da naj pišemo vèvod, vè vodo itd. — Pri tej priliki naj še dostavim, da ni prav pisati Bégne, ampak Bégune, kajti se veči del govori v rod. iz Begun; tudi gora se zove Begúnščica. Da je pisava Bégune prava, vidi se tudi iz tega, ker so ime té vasi prekrstili Némcí v Vigaun, kar se meni zdi slov. rod. Begún. Sploh nam pri méstnih imenih velikrat kaže némška pisava pravo slovensko n. pr. Tolmein, Flitsch t. j. slov. Tolmin, Bolec (z l-om.)

Nova filozofija.

I. O spanji.

Na sveti večer je bilo, sneg je šel; gosto, lahko, tiho je padalo po mojem hrbitišču, in moj klobuk je vedno teži in teži postajal. In pod klobukom, zmečkanim in malo vrednim, lezla je glava, težka glava, med pleča skrivaje se mrazu. Noge težke so nerade hodile, roke pak si iskale žepov in se pogrezovale v globelji. Ob tej in taki uri mi je prišel dar modrosti in velike misli so se mi pripodile v možgane in govoril sem sam pri sebi in rekel: kaj ko bi človek spal!

Pozno je bilo; domú še daleč. Božje dete se je nocoj rodilo, verni ljudje se nocoj veselé, otroci so darove dobili, in tam daleč v domovini sedi slovenski možak za črvivo mizo, debelo repo je izkročil, izdolbel, olja va-njo nalil in svéti celo noč, stari ded pa za pečjó pripoveduje, kako nocoj v skali denar cvete, kako se moraš na smeti vleči, da vidiš, kdo bo v vasi čez leto umrl. Jaz pa tu po snegu brodim, in mislim: kaj ko bi človek že spal!

Zakaj tudi mene božič ni bil pozabil v tujini, dal mi je bil več poličev, oj več poličev, in maslecev več! In glava je bila težka, zato sem djal: kaj ko bi že spal!

O spanec! dar božji največi, brat smrti, vir zadovoljnosti, kdor je tebe znašel, kdor je prvi spal in potem svojega sina spati učil, ta je bil največi dobrotnik vsega človeštva, veči ko Tubalkajn, Noe in Mojzes. Ko bi vedel, kako mu je bilo ime, in kako se je pisal, z zlatimi črkami bi ga v Glasnika zapisal in nasvetoval, da bi človeški rod zbiral za-nj groše in šestice, da bi mu spominek postavili sredi bele Ljubljane. In bukve bi spisal o njem, debele bukve, da bi je brali stari in mladi, od roda do roda in bi se zgledovali nad njimi in bi je hvalili, da so dobre in gladko pisane.

In kako ga ne bi čestil in slavil? Odgovorite mi, ali nisem skoro polovice svojega življenja prespal in ali ni bil tisti čas najbolj obrnjen? Bil je! Zakaj tačas nisem greha delal, ni vina pil, ne slabih sestavkov in pesmi pisal. In kedar sem imel oči odprte in sem po domovini gledal, jezil sem se, grdo in pregrešno klel, in žolč mi je bolezen napravil, dolgo bolezen.

Le kedar sem zaspal, bil sem tih in pobleven, ker senjalo se mi je, da je vse dobro in vse prav. Tačas nisem videl sebe in svojega prijatelja in svoje domovine v nadlogi, štel sem petice, katerih nisem imel, ljubica me je ljubila, ktere ni bilo, kri je bila mirna in ogenj vroče strasti je bil ugasnil, ker spal sem!

Tudi slovenski narod spi, kakor trdijo nekteri dopisniki slovenskih časopisov in kakor se iz pesnikov posnemlje, ki začenjajo: zdrami se itd. Buditi ste ga bojè začeli? Le budite!

Ali ste pa že kedaj mislili, da rad spi? Ali ste že kaj poskrbeli, da kedar se zbudi, da bo le belo videl in ne tudi črnega, le pošteno in ne hudobnega? Če ne, le hitro, zakaj jaz sem preverjen, da narod ravno tako misli o spanji kakor jaz. Če ne, bode klel, kedar se zbudi, kakor jaz kolnem, kedar ne spim, saj veste da zna kleti in še robato kleti. Za samega hudiča ima devet besedi, kaj še za drugo mrčazen, kar je zlega.

Narod ravno tako misli o spanji, ko jaz. Le nekaj dokazov. Da je srečen, kdor spi, Slovenec v pregovoru pové: „Priden si, kedar spiš.“ In kedar kdo umrje, kedar zapusti ta svet, kjer smo zato, da nas križi in težave obhajajo, da solze točimo, da nas goljufujejo in obirajo in deró ljudjé, katerim zopet drugi to prizadevajo, — napišemo mu na grob: „Tukaj v pokoju spi ta in ta.“ Dalje: nekdam je živel pošten mož, ki je narodu ne vem že kaj dobrega storil. Ime mu je bilo kralj-Matijaž. Temu je bil narod hvaležen in rad ga je imel. Pa kako mu je vrnil njegove dobrote? Ni mu dal ni srebra ni zlata, ni gradov ni polja, ampak odločil mu je prostor pod zemljo v koroški gori, da naj spi. Veče dobrote mu ni mogel skazati. In tam sedi mož v temi na konji, okoli njega vsa njegova vojska, sablja ob njem visi in kima že dokaj let, da mu je brada dorastla do petá. In pred se ne bo zbudil, kakor da bo vse dobro in pošteno po svetu.

In kaj bi jaz storil, ko bi bil velik mož v svojem narodu?

Skrivaj bi mu na uho svetoval, naj odsihdob ne pošilja mož kralj-Matijaževe vrste v koroško goro spat, temuč še druge iz svoje srede. Zakaj rekel sem, kdor spi, greha ne dela. In koliko jih je, katerim bi iz srca leško noč vošil, da bi dremali do sodnjega dne, kedar se bomo ločili med kozle in ovce na levo in desno. Imenoval bi mu skrivaj tega in onega, o katerem imam misel, da bo na levi med kozli stal, in preverjen sem, da bi vsi ti romali v koroško goro brado redit.

Nihče pa naj se nad to mojo preglasno besedo ne pohujšuje, zakaj vsacemu je dovoljeno, da sam sebe ne misli. Sicer pa naj še pomisli, da sem tako prevdarjal v snegu in tačas, ko nisem še spal. Kedar pa človek ne spi, lahko greh dela, ker tudi pravični sedemkrat na dan pade, sosebnó pa če po snegu hodi.

Narodne priče, navade, stare vere.

(Nabral in razglasil M. Valjavec.)

(Dalje)

II. (*Sunce.*) 1) Prvo neg su Adam in Eva zagrešili, nê bilo išče sunce, kakvo je dendenešni, nego su bile zvezde, koje su svetile ljudem i drugim živinam, jedne su svetile po danu a druge po noči. Ali gda so prvi ljudi zagrešili, onda je stoprem bog stvoril ovo sunce, koje mi dendenešni imamo. Gda su oni zagrešili, onda su postali mam goli i mam su se skrili vu listje. Nu gda je bog došel na zemlju, išel je mam vu paradizum, počel je je zvati, da gde su i rivtek su se oglasili, ali im je mam rekel, da naj idu k njemu pak ih je počel pitati, kaj su to napravili, ali se je 'se jeden na drugoga spričaval i nijeden nê štel biti kriv. Na to ih je bog dobro i pošteno zošpotal i nje dal van 's paradizuma sterati i onda im je rekel: ja sem vam povedal, kaj morate se delati i kak se bi bili morali ravnati, pak niste šteli tak živeti, kak sem vam bil ja rekel. Vezda vam vudarim na nebu trag moje ruke, koj vam bode sudec i pred kojim se nete mogli po danu vi niti vaš odvetek skriti i koj bo tak svetel, da ne bo mogel nigdar nijen človek vu njega dugo gledeti i ov moj trag bude vam sunce, ono vam bude svetilo i grelo, ono vam bude nazveščavalo moju volju, ono bude 'sakoga sečalo, kak ste vi zagrešili, pak bude išlo od jednoga kraja sveta do drugoga i ovemu mojemu tragu ne bo se mogel nigdar nigdo skriti, njega bude vil (= videl) saki človek, kak zidepak dok zajde. To su ljudi jeden drugomu povedali i dendenešni nekoji stari ljudi veliju, da je sunce bog na zemlji. — *Zamladinec.*

2) Gda se sunce skrije za oblak, pastiri vu Zamladincu na paši popevajuć govoriyu ovak, da bi se opet pokazalo:

Grej grej sunćece,
 Dam ti dve lepe bele jajćece,
 Kukorovu deklicu,
 Pisanu palićicu.
 Kaj bom ž njom delal?
 Konjeke ti bo pasla.
 Gdê?
 Na Djukovih vracih.
 Kaj Djuka dela?
 Belomu banu
 Ostrožice kuje.

Beži beži beli ban,
 Kam bi bežal? nemam kam,
 Pod zeleno drevce,
 Kupi babi venec,
 Devojčici partu,
 Snešici pečicu,
 Dečeci torbicu;
 Deca ti se plaću,
 Po ledini skaću,
 Bele jajca maću.

Pazi, Kukor, veliju, da je bil protivnik pravoga boga; pisana palica da je = kača; Djuka ali Djuko, da je bil prvi kovač i išče vezda zovu šaleč se kovača djuko i djukmešter.

(Dalje prihodnjič.)

Obzor.

Jugoslovensko slovstvo. V Belem gradu so prišle na svitlo „Pesme Milorada Popovića“, ki obsegajo Ljubičice in „Selo u detinjskim spomenama“. „Bosiljak“ pravi o njih: Ove su pjesmice pune nježnog čustva, i tko želi, da si bar koji trenutak trudnog svakdanjeg života razblaži sladkimi uspomunami svog djetinstva, taj će u drugoj kitici tih pjesmicah-Selo-naći čarobno zrcalo mnogih blaženih časovah te zlatne i svakomu mile i drage dobe. Cena jim je 40 novč.— V Karlovcu je zagledala beli dan knjiga pod naslovom „Crtice putničke, lovačke i naravopisne“ s 7 barvanimi slikami. Prevedel jo je hrvaški mladeži za poduk g. E. Z. Asanger; priporoča se po zanimivem obsegu in po lični vnanji opravi. Cena jej je 80 novč.— Te dni se je popolnoma natisnil in izide v Celovcu prvi izvirni roman slovenski „Deseti brat“, ki ga je spisal naš sloveći pripovedovalec g. J. Jurčič na Dunaju. Prepričani, da preceni to lepo prikazen na polji lepoznansem v kratkem kako spretnejše pero, zato naznanjamo tu samo, da obsega knjiga 17 tiskanih pol in da se bo po bukvarnicah po 80 nkr. prodajala. Pri tej priložnosti dajemo prijateljem naše lepoznanse književnosti na znanje, da piše g. Jurčič za prihodnjo šestko našega „Cvetja“ spet nov izviren roman. „Cvetja“ 32 vez. se v nekaj dneh razpošlje; poslednji (33.) snopič V. šestke bo pa obsegal pripovedno pesem v treh delih „Zora in Solnca“ od prof. M. Valjavca, ki bo obsegala 5 tiskanih pol.

* **Rusko slovstvo.** ПЧЕЛА, Сборникъ народнаго чтенія и для употребленія при народномъ обученіи. Составилъ Н. ЩЕРБИНА, tako je ime obširni ruski krestomatiji ali antologiji, ki je prišla pred nedavnim v 2. pomnoženem natisu v Petrogradu na svitlo. Ta narodna čitanka razpada na štiri razdele in obsega 180 raznovrstnih sestavkov od raznih ruskih pisateljev. Cena jej je 1 rubl. 25 kop. Naročiti bi se utegnila najložje po znani Smolerjevi knjigarnici v Budišinu (Bautzen) na Saksonschem. — Stefan Palisoda Karpenko, igralec minskega gledišča na Ruskem, je poslal lvovskemu rusinskemu gledišču tri nove igre s petjem, namreč opereto: „Ukrajinska nevesta“, dramo „Igolkin, ruski kupec z vel. Novgoroda“ od Polevega in popevko „Brezdetna vdova“, poleg francoskega.— Pri Kožančikovu v Petrogradu je ravno kar prišel na svitlo III. in IV. zvezek zbranih del slovečega ruskega igropisca A. N. Ostrovskega pod naslovom „Sočinenija“; cena jima je 3 rub. 50 kop. I. in II. zv. sta prišla l. 1859 na svitlo. Kar so Turgenev, Gončarov in Grigorovič v sedanji ruski povesti, to je Ostrovski v veseli igri.— V Frankobrodu je prišla v 3. natisu na svitlo praktična, po znani Ollendorfovi metodi sestavljena ruska slovnica pod naslovom „Russische Gramatik v. M. Joel“; cena jej je v Avstriji 3 gld.; „Schlüssel dazu“, v katerem so izdelane vse naloge, da se more vsakdo sam ruščine učiti, pa velja 1 gld. 40 nkr. — Na svitlo je prišel obširen roman v 6 delih pod naslovom „Peterburgskija truščoby“ od Š. Sv. Krestovskega, v katerem se z živimi barvami slika vsa različnost družinskega življenja v prestolnem mestu ruskega carstva.

Naznanilo. Primerilo se je, da je nam 2. in 3. št. letašnjega Glasnika popolnoma pošlo; naj torej nekoliko potrpe, ki so se v novo naročili in smo jim le druge liste poslali. Pri tej priložnosti prosimo, da se kmalo blagovoli oglasiti, kdor se hoče letos še naročiti; kakor hitro se oglasi blizo 30 naročnikov, dali bomo 2. in 3. štev. vnov v natis. Vredn.

Vreduje in na svitlo daje: A. Janežič, tiska pa J. & Fr. Leon.